

SKATTELETTER VIRKER

Innledning

En grunnleggende diskusjon i skattepolitikken er hvorvidt skattelettelse kan føre til at flere kommer i arbeid, til økt økonomisk aktivitet og til økte offentlige inntekter, eller ikke. De borgelige partiene, og de fleste som driver med næringsvirksomhet, mener at det er innlysende at lavere skatter kan bidra til å øke den økonomiske aktiviteten, noe som igjen fører til økte offentlige inntekter. Denne virkningen er ofte omtalt som dynamisk skattepolitikk.

Venstresiden i norsk politikk har så langt hevdet at det ikke er en slik sammenheng. En krone i skattelette er en krone mindre til velferd, er et argument som statsminister Jens Stoltenberg ved flere anledninger har fremført. I valgkampen i 2005 mente Stoltenberg at det var "voodoo-økonomi" når Venstres leder Lars Sponheim argumenterte for at den forestående skattereformen burde smøres med skatteletter, fordi dette ville føre til økte offentlige inntekter på sikt.¹

Dette Civita-notatet presenterer en spørreundersøkelse som viser at halvparten av de spurte tror på den vekstskapende effekten av skatteletter. Notatet tar også for seg ny forskning fra SSB som gir sterk støtte til den dynamiske effekten av skatteletter og diskuterer hvor sterk denne effekten er.

Spørreundersøkelse: Halvparten tror at skatteletter har en vekstfremmende effekt

En spørreundersøkelse utført av TNS Gallup på vegne av Civita undersøker befolkningens holdninger til forholdet mellom skatt og velferd. Resultatet ble presentert av Avisenes Nyhetsbyrå 19.juni.² De spurte deler seg i to like store grupper. Av de som tar stilling til spørsmålet, mener den ene halvparten (51 prosent) at "et lavere skattenivå vil medføre større verdiskaping i norske bedrifter, slik at staten får økte skatteinntekter og velferdsnivået i Norge opprettholdes". Den andre halvparten (49 prosent) mener at "et høyt skattenivå er nødvendig for at statens inntekter og velferdsnivået i Norge skal opprettholdes".

De senere år har venstresiden argumentert for at skatteletter ikke skaper arbeidsplasser og økonomisk vekst, og borgelig side har vært relativt svak i sin argumentasjon for det motsatte syn. I lys av denne debatten viser undersøkelsen en overraskende stor støtte til at vekstfremmende skatteletter fører til økt økonomisk aktivitet og derved økte offentlige inntekter.

Av de som tar stilling til spørsmålet i undersøkelsen er troen på skattelettens dynamiske effekt størst på borgelig side, mer delt i sentrum og lavest på sosialistisk side. Spørreundersøkelsen indikerer at 83,5 prosent av Fremskrittspartiets velgere og 78,2 prosent av Høyres velgere har tro på skatteletters dynamiske effekt. I Venstre og Kristelig folkeparti er denne støtten henholdsvis 50,7 og 45,4 prosent. Også venstresiden har velgere som tror at skattelette kan stimulere til

økonomisk aktivitet, og der i gjennom inntekter til det offentlige. Av de som tar stilling til spørsmålet svarte 23,8 prosent av Arbeiderpartiets velgere, 21,9 prosent av Senterpartiets velgere, 13,5 prosent av Sosialistisk Venstrepartis velgere og hele 22,8 prosent av partiet Rødt sine velgere at de trodde at "et lavere skattenivå ville medføre større verdiskaping i norske bedrifter, slik at staten får økte skatteinntekter og velferdsnivået i Norge kan opprettholdes".³

Spørsmål om den dynamiske virkningen av skatteletter og effekten på offentlige inntekter

Spørsmål: "Forholdet mellom skatte- og velferdsnivået i Norge er et aktuelt tema. Noen mener at lavere skatt kan gi økt lyst til å arbeide, flere arbeidsplasser og større verdiskaping i norske bedrifter, noe som igjen vil gi økte inntekter til staten og dermed sikre velferdsnivået. Andre mener at et høyt skattnivå er nødvendig for å sikre økt offentlig velferd. Jeg vil nå lese opp to påstander omkring dette temaet og ber deg svare hvilket du er mest enig med."

	Svar alternativ A: "Et lavere skattnivå vil medføre større verdiskaping i norske bedrifter, slik at staten får økte skatteinntekter og velferdsnivået i Norge opprettholdes"	Svar alternativ B: "Et høyt skattnivå er nødvendig for at statens inntekter og velferdsnivået i Norge opprettholdes"
Alle spurte	50,6 %	49,4 %
Hvis det var valg i dag ville personen stemt på:		
Fremskrittspartiet	83,5 %	15,5 %
Høyre	78,2 %	21,8 %
Venstre	50,7 %	49,3 %
Kristelig Folkeparti	45,4 %	54,6 %
Arbeiderpartiet	23,8 %	76,2 %
Rødt	22,8 %	77,2 %
Senterpartiet	21,9 %	78,1 %
Sosialistisk Venstreparti	13,5 %	86,5 %

Kilde: Civita. Spørsmålet ble fremmet av TNS Gallup på vegne av Civita og besvart av 976 personer i uke 22 2008.

Forskning viser at skatteletter har en vekstfremmende effekt

Tradisjonelt har budsjettvirkninger av de enkelte skatte- og avgiftsendringer blitt beregnet ved at man ser bort fra store dynamiske virkninger av skatteendringer – herunder ignoreres at endring i skatteprosent på arbeid har innvirkning på arbeidstilbudet – men det er tatt hensyn til at avgiftsendringer påvirker forbruket.

Statistisk Sentralbyrå (SSB) har de siste par årene utviklet en ny analysemodell, LOTTE-Arbeid, som tar hensyn til adferdsendringer i arbeidstilbud når skattesatser på arbeid endres.⁴ I en analyse offentliggjort i mai i år, benytter forskere ved SSB den nye modellen til å se på de dynamiske virkningene av skattelettene under skattereform-årene 2005 og 2006, da bl.a. høyeste marginalsattesats på arbeid ble redusert fra 55,3 til 47,8 prosent, og da maksimumsgrensen i minstefradraget for de som arbeider, ble økt fra 49 100 kroner til 61 100 kroner.⁵ Ved en presentasjon av hovedfunnene i Dagens Næringsliv 18. juni uttaler forskningsleder i SSB, Thor Olav Thoresen: "Når vi får skattelette, jobber vi mer og forbruker mer". Det gjør at den økonomiske aktiviteten går opp, noe som resulterer i nye skatte- og avgiftskroner til statskassen. SSBs analyse indikerer at om lag 56 prosent av skattelettene fant sin vei tilbake igjen til statskassen, hvilket betyr at netto kostnad av skattelettene er betydelig lavere enn tidligere beregnet av Finansdepartementet med de analysemodeller som var tilgjengelig da skattereformen ble vedtatt.

I oppslaget i Dagens Næringsliv 18. juni erkjenner skattepolitisk talskvinne i Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, at det er dynamiske effekter av lavere skatt på arbeid: "Jo lavere inntekter, jo sterkere dynamiske effekter. Tjener du lite, vil du reagere mye på å få lavere skatt", sier Agdestein. Dette er nye toner fra Arbeiderpartiet.⁶ Jens Stoltenberg har flere ganger vist til at den rød-grønne regjeringen "har 50 mrd. kroner mer til velferd" fordi den reverserte skattelettene på 6,7 mrd. kroner som Bondevik II-regjeringen hadde foreslått for 2006. Denne påstanden er basert på hans forutsetning om at en krone i skattelette er en krone mindre til velferd. De foreliggende analyser fra SSB viser at denne retorikken bør legges bort.

Hvor dynamiske er skattelettene?

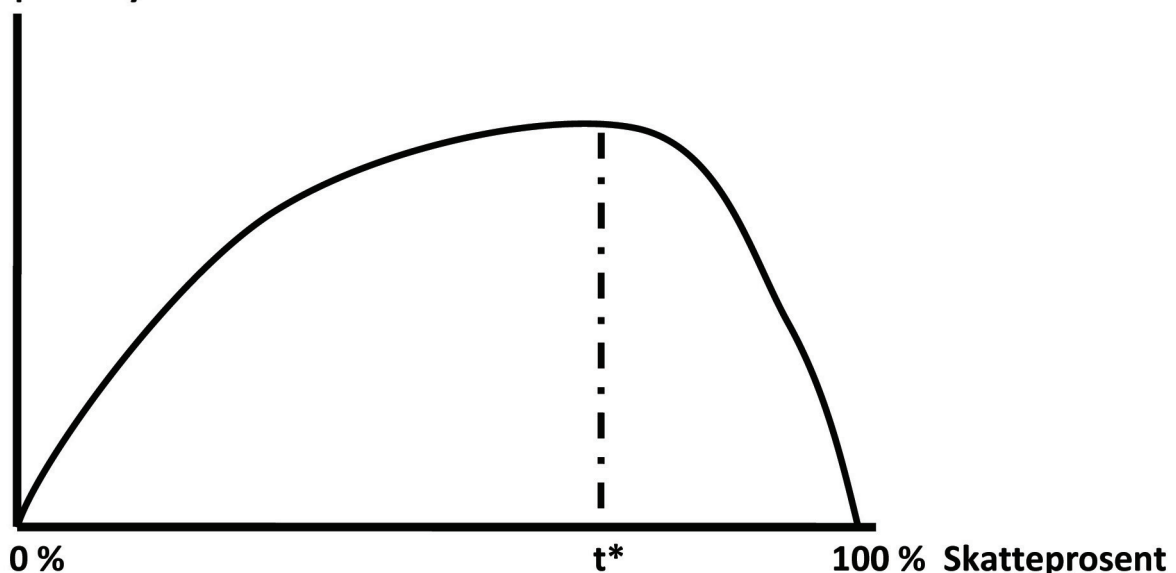
Analysene fra SSB-forskerne gir klar støtte til at skatteletter direkte og/eller indirekte fører til økt arbeidsinnsats, økt forbruk og derved økt vekst i økonomien, noe som igjen resulterer i økte offentlige inntekter. Det betyr at deler av skattelettelsene er "selvfinansierende", siden en viss andel av skattelettelsene kommer tilbake til statskassen gjennom økte inntekter. Hvor stor andel av skattelettelsene som kommer tilbake vil variere, avhengig av hvor mye de konkrete skattelettelsene stimulerer den økonomiske aktiviteten, noe som igjen avhenger av innretningen på skattelettene og hvor høyt det samlede skattetrykket er.

Laffer-kurven – nivået på skattetrykket

Laffer-kurven viser sammenhengen mellom skatteproveny, skattetrykk og den skattbare inntektselastisiteten.⁷ Ved en skatteprosent på 0 og 100 prosent vil skatteinntekten være null. Høyere skattesats enn null prosent vil inntil et visst optimalt nivå gi økte skatteinntekter. Hvis skattesatsen overstiger det optimale nivået, gitt ved t^* i figuren under, synker de samlede skatteinntektene. Til høyre for t^* vil skattelettene skape mer inntekter enn de "koster". Grafisk er denne sammenhengen illustrert i figuren under

Laffer-kurven

Skatteproveny

Det er generelt bred enighet om at de aller fleste vestlige land, inkludert Norge, har skattesystemer som befinner seg til venstre for t^* . Redusert skatt vil derfor i de aller fleste tilfeller ikke finansieres i sin helhet av økt økonomisk vekst. Ligger man nærmere t^* , vil skatteletten ha en større verdiskapende effekt enn hvis skattenivået er nærmere null.

Enkelte økonomer mener likevel at for eksempel Sverige i perioder har ligget ved eller over t^* . En analyse fra 2006 finner at den høyeste marginalsakten i Danmark, som er på over 70 prosent for inntekt over 300 000 kroner, ligger til høyre for t^* , og at danske skatteinntekter derfor vil bli økt om skattesatsen skulle bli satt ned.⁸

Innretningen av skatteletter og graden av vekstskapende effekt

I analysen av reduksjonen i inntektsskatten, som opprinnelig ble anslått til 8,3 mrd. kroner i 2005 og 2006, fant SSB-forskerne at om lag 4,7 mrd. kroner kom tilbake til statskassen gjennom økte inntekter. Det tilsvarer, som tidligere nevnt, at skattelettene gav et inntektstap for staten som var 56 prosent lavere enn opprinnelig anslått da mer statiske skattemodeller ble benyttet. I analysen har SSB-forskerne sett på fire kanaler som gav økte skatteinntekter: Redusert skatt motiverte flere, og spesielt personer med marginal tilknytning til arbeidslivet (i analysen representert ved gruppen gifte kvinner) til å arbeide mer. Det gav skatteinntekter på om lag 1,9 mrd. kroner, noe som tilsvarer om lag 25 prosent av den opprinnelig anslåtte skatteletten. Økt kjøpekraft, og derved økte forbruksavgifter, gav gjennom kanalen moms og kanalen avgifter til sammen om lag 1,9 mrd. kroner. Økningen i antall timer som ble arbeidet, gav seg også utslag i om lag 800 mill. kroner i økt arbeidsgiveravgift.

SSB: Økte inntekter som følge av 8,3 mrd. kroner i redusert skatt på inntekt i 2005 og 2006

	Økte skatteinntekter	Prosentandel av den opprinnelig beregnede 8,3 mrd. kr i skattelette som "dekkes" av inntektskanalen
Inntektseffekt grunnet økt arbeidstilbud: Økning i skattepliktige timer grunnet flere i arbeid og at flere arbeidet mer.	Ca 1,9 mrd. kr	Ca 25 %
Inntektseffekt fra økt forbruk: Økt kjøpekraft fra redusert skatt, direkte effekt – økte momsinnkomter m.m.	Ca 1,3 mrd. kr	Ca 15 %
Inntektseffekt fra økt forbruk: Økt kjøpekraft fra større arbeidstilbud, indirekte effekt – økte avgifter m.m.	Ca 0,6 mrd. kr	Ca 8 %
Økt arbeidsgiveravgift	Ca 0,8 mrd. kr	Ca 10 %
SUM økte inntekter	Ca 4,7 mrd. kr	Ca 56 %

Kilde: Discussion Papers No 545, May 2008, SSB, Dagens Næringsliv 18. juni, 2008.

SSB-analysen av skattelettene i 2005 og 2006 er ikke ment å være en eksakt beregning av hvor store inntektene fra skattelettene er, men viser entydig at skatteletter øker aktiviteten i økonomien og gir nye inntekter til staten. Den nye analysemodellen til SSB, som tar inn over seg at arbeidstilbudet endres ved endringer i skatteregler, er et viktig skritt i retning av å vise skatteletters dynamiske virkning på befolkningens adferd og valg. Det er enda flere og viktige virkninger som ikke er inkludert i modellverket.

Til Dagens Næringsliv 18. juni uttaler forskningslederen i SSB at "det er viktig å være oppmerksom på at effekter både kan føre til redusert og økt skatteproveny, og det er absolutt et spørsmål hvor vi skal sette strek. Vi har blant annet ikke tatt hensyn til effekter som følge av finansiering av reformen". Forskningslederen viser i intervjuet også til at det kan være flere effekter enn de fire han og kollegaene har sett på. Det er verdt å merke seg. På flere områder angir analysen også trolig kun et minimum av de sannsynlige positive konsekvenser av lavere skatt på arbeid. Det skyldes bl.a. at endringer i arbeidstilbud for viktige grupper som trygdede, arbeidsledige og hjemmевærende menn, selvstendige næringsdrivende og personer over 62 år, ikke er modellert i SSB-modellen og

at det er rimelig å vente at for flere i disse gruppene vil lavere skatt på arbeid resultere i en styrking av deres incentiv til å arbeide, helt eller delvis. Det er i Norge opp mot, og tidvis over, 700.000 personer i arbeidsfør alder som har en form for offentlig trygd som sin hovedinntektskilde. Det tilsvarer mer enn hver femte person i den arbeidsfør alder. Lavere skatt på arbeid har spesielt stor motiveringsvirkning på personer med marginal eller redusert tilknytning til arbeidslivet. En trygdet person i arbeidsfør alder som begynner å arbeide, gir skatteinntekter for staten, samtidig som de tidligere utgiftene bortfaller. Det er dermed en gruppe som kan ha stor effekt som ikke er tatt med i analysen.

Lavere skatt på arbeid har motiverende virkning også for høytlønnede

Det begynner nå å bli bredt erkjent at lavere skatt på arbeid har dynamiske effekter på arbeidstilbudet for personer med marginal tilknytning til arbeidslivet og blant personer med lav og midlere inntekter. Derimot mener mange at lavere skatt på arbeid ikke vil stimulere til økt arbeidsinnsats og verdiskaping blant personer som tjener godt, og som allerede er i en heltidsstilling. Konkret diskuteres hvorvidt det vil ha noen effekt å redusere toppskatten i Norge eller ikke. I 2008 slår toppskatten inn med en ekstra skatt på 12 prosentpoeng på inntekt over 420 000 kroner og 13,5 prosentpoeng på inntekt over 682 500 kroner. Høyeste marginalsatt for lønsmottakere er derved på 47,8 prosent.

Til Dagens Næringsliv 18. juni uttaler Arbeiderpartiets skattepolitiske talskvinne, Marianne Aasen Agdestein, at hun tviler på at de som tjener mye, velger å arbeide mer hvis de får lavere skatt. Hun "vil bli overrasket hvis skatteuttak ga effekt på arbeidstilbudet til dem som tjener 1,5 millioner kroner", men hun tror at lavere skatt kan stimulere til økt forbruk også hos høyinntektsgrupper. Arthur B. Laffer mener derimot at man kan vente at en gitt prosentvis skattereduksjon vil ha størst virkning på arbeidstilbudet til de som har høyest marginalsatt. Basert på skatteendringene som John F. Kennedy vedtok i USA på 1960-tallet, viser han til at da høyeste marginalsatt ble redusert med 23 prosent (fra en skattesats på 91 til 70 prosent) og laveste marginalsatt ble redusert med 30 prosent (fra en skattesats på 20 til 14 prosent), økte den disponible inntekten av å tjene en dollar mer for personene med høyest marginalsatt med hele 233 prosent mens den bare økte med 7,5 prosent for personene med lavest marginalsatt.⁹

I forbindelse med arbeidet med å utvikle en modell som tar hensyn til at arbeidstilbudet endres ved endringer i skattesatsene på arbeid, har SSB gjort en analyse av hva effekten vil være av å fjerne toppskatten i sin helhet.¹⁰ Toppskatten innbrakte i analyseåret 2007 14,5 mrd. kr. Det er dette direkte inntektstapet for staten som tradisjonelle skatteberegningsmodeller angir at en fjerning av toppskatten ville gi. Ved å benytte den nye skattemodellen finner SSB at den indirekte effekten bidrar til å øke skattene med 3,5 mrd. kr, noe som reduserer det netto inntektstapet ved en fjerning av toppskatten til om lag 11 mrd. kroner.

SSB-analysen finner at andelen gifte og samboende kvinner og menn som jobber deltid og ordinær fulltid reduseres noe som følge av fjerningen av toppskatten, men andelen som jobber overtid øker.¹¹ Også blant enslige menn og kvinner er det en mindre reduksjon i andelen som jobber deltid og normal heltid, og flere som jobber overtid, men vridningen til å arbeide mer er ikke så kraftig som blant de som er gifte eller samboende. SSB-analysen gir derfor god støtte til Arthur B. Laffer og andre som mener at lavere skatt på arbeid også øker arbeidstilbudet blant de som er i full stilling, herunder de fleste toppskattebetalere.

Dynamiske effekter, som at en fjerning eller reduksjon av toppskatten over tid kan ventes å øke kvaliteten på arbeidsstokken, siden flere vil ønske å utdanne seg, og utdanne seg mer, er ikke inkludert i analysen til SSB. Lav skatt på høykvalifisert arbeidskraft vil også kunne tiltrekke mer høykvalifisert internasjonal arbeidskraft til Norge. Man kan også vente at graden av entreprenørskap vil gå opp, noe som vil skape nye bedrifter og arbeidsplasser.

Alt i alt er det rimelig å vente at en fjerning av toppskatten vil ha flere og større verdiskapende effekter enn de positive effektene som SSBs analyse allerede peker på.

Ikke målbare fordeler ved skatteletter

Det er også mange positive sider av redusert skatt som ikke kan måles, og som man bør være seg bevisst ved en diskusjon om skatteregler og skattenivå.

Det er ikke bare fellesskapet i betydningen staten som bygger samfunnet og skaper velferd. Det er først og fremst alle de små fellesskapene – familiene, bedriftene og sivilsamfunnet – som bygger samfunnet og skaper velferd. Samfunnet bygges nedenfra – ikke ovenfra. Penger som ikke brukes til skatt, blir ikke borte, og de brukes ikke bare til tøys og tull. Også private penger brukes til å skape verdier og øke velferden.

Ofte brukes private penger mer omsorgsfullt og mer effektivt enn offentlige penger gjør. Offentlige penger blir ofte mindre verdt på grunn av effektivitetstap, og de brukes ofte mer lettvint fordi "ingen" eier dem. Dersom en bedrift eller en familie taper én million kroner, får det konsekvenser. Dersom staten taper én million kroner, skjer det som regel ingenting.

Vi skaper ikke sterke fellesskap ved å gjøre alle avhengige av staten. Det sterkeste fellesskapet er det hvor mennesker vil og kan ta vare på seg selv, fordi det også skaper muligheter til å ta vare på andre. Det har derfor en egenverdi at den enkelte får beholde så mye av sin egen verdiskaping som mulig, gitt et ønsket omfang av offentlig sektor, siden det bidrar til selvrespekt og styrker evnen til å klare seg selv.

At forskningen ennå ikke kan anslå nivået på den dynamiske virkningen av en skattereduksjon, betyr ikke at den i den virkelige verden ikke er viktig og har verdiskapende virkning. Ingen forskning har for eksempel så langt evnet å gi et anslag på hvor stor verdiskapende effekt fjerning av den særnorske formuesskatten vil ha. I all hovedsak betales formuesskatten av vanlige mennesker, så kjøpekraften til brede grupper, og spesielt blant pensjonister, vil bedres dersom formuesskatten fjernes. Det vil gi forbruksrelaterte inntekter til staten og noe økt etterspørsel etter arbeidskraft. Vanskeligere å anslå, men av potensielt betydelig større virkning, er den effekt en fjerning av formuesskatten vil ha på investeringer i nye og eksisterende arbeidsplasser. Flere vil våge å etablere bedrifter og arbeidsplasser. Eksisterende bedriftseiere vil kunne prioritere å investere i ekspansjon og nye arbeidsplasser, i stedet for å betale formuesskatt. Det vil også bli mindre skatteplanlegging. En fjerning av formuesskatten vil redusere skatteplanleggingen. Mye kapital som i dag blir investert i eiendom, grunnet dagens skatteincentiver som begunstiger eiendom, vil i stedet bli investert i næringsliv og mer verdiskapende virksomhet. Det gir høyere avkastning for samfunnet som helhet. Over tid er det rimelig å anta at en fjerning av formuesskatten vil resultere i noen "Nokia-selskaper" og en sterkere flora av små og mellomstore bedrifter. Hva formuesskatten over tid konkret medfører av tapte skatteinntekter fra potensielle bedrifter og mer verdiskapende arbeidsplasser, er likevel umulig å anslå presist.

Avsluttende ord

Skatteletter har dynamiske virkninger som gir økt økonomisk aktivitet og økte inntekter til det offentlige. Det er lite trolig at skatteletter i Norge innenfor en kortere tidsramme vil gi netto inntektsøkning til staten, men inntektstapet er betydelig mindre enn tradisjonelt anslått. Skatteletter som aktiverer personer i arbeidsfør alder med marginal tilknytning til arbeidslivet, kan også bidra til å redusere de offentlige utgifter, noe som kan bidra til å redusere nettokostnaden ytterligere. Med skatteletter blir den samlede velferden i samfunnet større, landets innbyggere får det klart bedre, og det offentlige får kun en mindre reduksjon i skatteinntektene.

Den norske økonomien er dynamisk. Oppgangskonjunkturen som startet i 2003 har gitt historisk

høy vekst i antall sysselsatte og i verdiskapingen. De siste tre år har det resultert i at skatteveksten i Fastlands-Norge har vært på hele 158 mrd. kr. Kun litt over 5 mrd. kr av dette skyldes i følge Regjeringen vedtatte skatteøkninger. Den store skatteveksten i denne stortingsperioden illustrerer godt at det norske samfunnet ikke er en statisk, gitt kake hvor det eneste interessante er hvordan denne samfunnskaken skal fordeles. Vel så viktig er fokus på hvordan man kan legge til rette for økt økonomisk vekst og sysselsetting. Ved bedre incentiver for å arbeide og å skape bedrifter og arbeidsplasser så styrkes velstanden for den enkelte person, den enkelte familie og for det norske samfunnet som helhet. Det igjen trykker og styrker den fremtidige skattefinansierte offentlige velferden. Det norske samfunn blir over tid mer velstående. Det er således økonomisk rom for å prioritere skatteletter som gjør at den fremtidige verdiskapingen blir styrket. Det er den politiske viljen det står på.

Forfatter:

Notatet er skrevet av Villeman Vinje, samfunnsøkonom i Civita.

E-post: vinje@civita.no

Fotnoter

¹ VG, 29. januar 2004

² <http://www.siste.no/Innenriks/politikk/article3617194.ece>

³ Ved tolkning av resultatene i spørreundersøkelsen så bør man være bevisst på at det er noen proSENTS feilmargin ved slike spørreundersøkelser, og at feilmarginen er større for de mindre partiene.

⁴ Modellen er omtalt i http://www.ssb.no/emner/06/90/rapp_200811/, og i SSB rapporten 'Inntekt, skatt og overføringer 2007', http://www.ssb.no/emner/05/01/sa_iso/index.html

⁵ <http://www.ssb.no/publikasjoner/DP/pdf/dp545.pdf>

⁶ Marianne Aasen Agdestein sine tanker forklarer muligens hvorfor Jens Stoltenberg da han var statsminister i Stoltenberg I-regjeringen selv foreslo 8,5 mrd. kr i skattelette for 2002 målt i dagens kroner, primært ved lavere skatt på arbeid og lavere skatt på bedriftene, og samtidig mente at hans budsjettforslag for 2002 var et budsjett for mer velferd.

⁷ Laffe-kurven ble popularisert av Arthur Laffer på 1970-tallet. At skatteøkninger over et visst nivå kan gi reduserte skatteinntekter har lenge vært kjent. Bl.a. ble dette omtalt av den lærde muslimen Ibn Khaldun på 1400-tallet og av John Maynard Keynes i hans kjente bok "General Theory of Employment, Interest and Money". For utdypet omtale se for eksempel: http://en.wikipedia.org/wiki/Laffer_curve

⁸ Marginalskatt i Sverige har på 70- og 80-tallet vært oppe i 80 prosent. I Sverige ble det også en stor skattedebatt da Astrid Lindgren oppdaget at hun betalte 103 prosent i skatt. I Danmark har lektor Henrik Jacobsen Kleven og professor Claus Thustrup Kreiner fra Københavns Universitet ved å benytte beregningsmodellen til det danske finansdepartementet funnet at Danmark kan øke sine skatteinntekter ved å senke skattesatsen på den sist tjente kronen for alle som tjener over 300 000 kroner. Marginalskatten for de som tjente over 300.000 kr i 2006 var over 70 prosent. Forskerne finner at når samlede skatter og avgifter på sist tjente krone er i overkant av 70 prosent, vil lavere skatt på den sist tjente kronen føre til at de høytlønte jobber mer, de er mer ivrige i å søke seg til bedre betalte jobber, de går hardere etter bonuser og forfremmelser og de velger å jobbe hvitt i stedet for svart. For ytterligere omtale se: <http://e24.no/makro-og-politikk/article1546172.ece>

⁹ Arthur B. Laffer har skrevet: "Using the Kennedy tax cuts of the mid-1960s as our example, it is easy to show that identical percentage tax cuts, when and where tax rates are high, are far larger than when and where tax rates are low. When President John F. Kennedy took office in 1961, the highest federal marginal tax rate was 91 percent and the lowest was 20 percent. By earning \$1.00 pretax, the highest-bracket income earner would receive \$0.09 after tax (the incentive), while the lowest-bracket income earner would receive \$0.80

after tax. These after-tax earnings were the relative after-tax incentives to earn the same amount (\$1.00) pretax. By 1965, after the Kennedy tax cuts were fully effective, the highest federal marginal tax rate had been lowered to 70 percent (a drop of 23 percent--or 21 percentage points on a base of 91 percent) and the lowest tax rate was dropped to 14 percent (30 percent lower). Thus, by earning \$1.00 pretax, a person in the highest tax bracket would receive \$0.30 after tax, or a 233 percent increase from the \$0.09 after-tax earned when the tax rate was 91 percent. A person in the lowest tax bracket would receive \$0.86 after tax or a 7.5

percent increase from the \$0.80 earned when the tax rate was 20 percent.

Putting this all together, the increase in incentives in the highest tax bracket was a whopping 233 percent for a 23 percent cut in tax rates (a ten-to-one benefit/cost ratio) while the increase in incentives in the lowest tax bracket was a mere 7.5 percent for a 30 percent cut in rates--a one-to-four benefit/cost ratio. The lessons here are simple: The higher tax rates are, the greater will be the economic (supply-side) impact of a given percentage reduction in tax rates. Likewise, under a progressive tax structure, an equal across-the-board percentage reduction in tax rates should have its greatest impact in the highest tax bracket and its least impact in the lowest tax bracket." Hele hans vurdering kan leses her: <http://www.heritage.org/Research/Taxes/bg1765.cfm>

¹⁰ http://www.ssb.no/emner/06/90/rapp_200811/, og http://www.ssb.no/emner/05/01/sa_iso/index.html

¹¹ SSB-analysen finner at "andelen gifte/samboende kvinner og menn som jobber deltid og ordinær fulltid reduseres noe som følge av fjerningen av toppskatten, men at andelen som jobber "lang" fulltid øker. For gifte menn fører fjerningen av toppskatten til betydelige atferdsendringer. Andelen som jobber heltid (1 976 timer) går ned med 7,7 prosentpoeng og andelen som jobber lang heltid øker med henholdsvis 2,5 og 5,4 prosentpoeng. Som påpekt overfor, vil det være slik at en reduksjon av toppskatten først og fremst berører personer med høy timelønn, og som oftest når det jobbes fulltid. Siden gifte/samboende menn har sterkere preferanse for "lang" heltid enn sine kvinnelige partnere, og mange av dem i tillegg har høyere timelønn følger det at gruppen av gifte/samboende menn med høy timelønn vil respondere sterkere enn deres partnere. Dette skjer til tross for at menn (i gjennomsnitt) har lavere respons på endringer i timelønn"

Appendiks

Spørsmål: "Forholdet mellom skatte- og velferdsnivået i Norge er et aktuelt tema. Noen mener at lavere skatt kan gi økt lyst til å arbeide, flere arbeidsplasser og større verdiskaping i norske bedrifter, noe som igjen vil gi økte inntekter til staten og dermed sikre velferdsnivået. Andre mener at et høyt skattnivå er nødvendig for å sikre økt offentlig velferd. Jeg vil nå lese opp to påstander omkring dette temaet og ber deg svare hvilket du er mest enig med."					
	Svar alternativ A: "Et lavere skattnivå vil medføre større verdiskaping i norske bedrifter, slik at staten får økte skatteinntekter og velferdsnivået i Norge opprettholdes"	Svar alternativ B: "Et høyt skattnivå er nødvendig for at statens inntekter og velferdsnivået i Norge opprettholdes"	Kan ikke velge, like mye enig/uenig med begge	Vet ikke	
Alle spurte	46,6 %	45,5 %	5,3 %	2,5 %	
Hvis det var valg i dag ville personen stemt på:					
Fremskrittspartiet	81,4 %	16,1 %	2,1 %	0,4 %	
Høyre	73,0 %	20,4 %	6,2 %	0,4 %	
Venstre	47,6 %	46,2 %	6,3 %	0 %	
Kristelig Folkeparti	39,5 %	47,4 %	8,4 %	4,7 %	
Arbeiderpartiet	22,5 %	72,0 %	5,1 %	0,3 %	
Senterpartiet	20,1 %	71,7 %	5,4 %	2,8 %	
Rødt	20,1 %	68,0 %	11,9 %	0 %	
Sosialistisk Venstreparti	11,9 %	76,1 %	9 %	3,1 %	

Kilde: Civita. Spørsmålet ble fremmet av TNS Gallup på vegne av Civita og besvart av 976 personer i uke 22.